

OŚ.602.2.22.2018.MB

Zabierzów, 6.03.2018 r.

Zabierzowski Alarm Smogowy

W odpowiedzi na petycję zamieszczoną na stronie chceoddychac.pl do Wójta Gminy Zabierzów dotyczącą działań związanych poprawą jakości powietrza informuję następująco:

Działania Gminy w zakresie poprawy jakości powietrza rozpoczęto w 2014 r. uchwaleniem Programu Ograniczenia Niskiej Emisji, dokumentu kluczowego do ubiegania się o środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie. W 2015 r. uchwalono wyżej wymieniony dokument i przyjęto regulamin dotacji oraz ogłoszono nabór do programu dotacyjnego.

Pierwszy etap realizacji PONE pozwolił na likwidację 170 starych nieekologicznych palenisk. Gmina Zabierzów pozyskała ponad 1 mln zł od WFOŚiGW i dołożyła z własnych środków niemal 800 tys. zł.

Gmina Zabierzów znalazła się na 6 miejscu pod względem zlikwidowanych palenisk na paliwa stałe w województwie małopolskim na 182 gminy i na 1 miejscu wśród gmin wiejskich.

Kolejny nabór ogłoszony w 2017 r. umożliwił likwidację 135 starych nieekologicznych palenisk.

W latach 2016-2017 łączna wypłacona kwota dotacji ze środków WFOŚiGW i budżetu gminy wyniosła niemal 3 mln zł.

W chwili obecnej gmina Zabierzów przygotowuje nowy wniosek o dofinansowanie do WFOŚiGW, który umożliwi pozyskanie środków pozwalających na realizację 40-50 nowych systemów grzewczych.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej finansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020 umożliwi w sumie około 300 palenisk.

Warunkiem uzyskania dofinansowania ze środków RPO WM jest posiadanie docieplonego budynku lub zobowiązanie się do jego docieplenia. Czynniki te w znacznym stopniu ogranicza możliwość uzyskania dotacji przez część mieszkańców. Niestety jeszcze większym problemem jest brak sprawnego wykonywania ocen energetycznych budynków, w celu ich kwalifikowania do programu. Setki chętnych mieszkańców czekają na wizytę audytorów. Obecnie wykonawca ocen energetycznych jest wybierany w ramach przetargu przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Umowy z mieszkańcami, u których zostały wykonane oceny energetyczne są podpisywane od lutego b.r.

Całkowita liczba wymienianych źródeł ciepła jest w rzeczywistości większa niż wskazują na to programy dotacyjne. Część mieszkańców realizuje także inwestycje we własnym zakresie, co zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa nie jest nigdzie zgłaszane.

W ramach prowadzonych programów dotacyjnych zlikwidowane będzie łącznie około 600 starych nieekologicznych palenisk.

Pod koniec 2017 r. Rada Gminy Zabierzów podjęła uchwałę w sprawie przekazania środków finansowych dla Policji, a następnie zostało zawarte porozumienie z Komisarzatem Policji w Zabierzowie w sprawie stworzenia wspólnych patroli kontrolujących domowe paleniska. Karanie mieszkańców nigdy jednak nie było priorytetem Gminy, na pierwszym miejscu zawsze stawiane były działania edukacyjne. Jednym z ważniejszych etapów było przeprowadzenie pomiarów jakości powietrza.

Gmina Zabierzów zwróciła się do Polskiego Alarmu Smogowego z prośbą o wykonanie pomiarów w ramach akcji „Małopolska bez smogu” we współpracy z Radiem Kraków – na podstawie zawartej umowy zainstalowany został pyłomierz na Samorządowym Centrum Kultury w Zabierzowie.

Podsumowaniem akcji była debata przedstawicieli podkrakowskich gmin w studio Radia Kraków. Akcja odbyła się w listopadzie 2016 r. i zyskała szeroki rozgłos, na czym zależało Gminie, aby pokazać zasadność podejmowanych działań na rzecz ochrony powietrza i

uświadomić mieszkańców w zakresie problemów związanych z zanieczyszczeniami powietrza.

Bezzwłocznie po zakończeniu pomiarów Wójt Gminy Zabierzów zdecydowała o konieczności stworzenia gminnego monitoringu jakości powietrza. Rozmowy dotyczące możliwości i warunków stworzenia sieci czujników jakości powietrza w gminie Zabierzów trwały od listopada 2016 r., a ich finalizacja była możliwa po uchwaleniu budżetu gminy Zabierzów pod koniec stycznia 2017 r. **W każdej miejscowości gminy zainstalowano czujnik jakości powietrza – łącznie 23 szt.** Należy tutaj zdementować jakoby zakup pyłomierzy był oddolną inicjatywą grupy mieszkańców, co pojawiło się w niektórych artykułach prasowych. Można wręcz stwierdzić, że wykonane pomiary, stworzenie sieci czujników i prowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej było czynnikiem inicjującym powstawanie grup mieszkańców, zainteresowanych ochroną powietrza. Ogólnodostępne dane z czujników z każdej miejscowości stały się czynnikiem uświadamiającym i głównym tematem zainteresowania mieszkańców (z wyłączeniem dotacji na wymianę palenisk).

Gmina Zabierzów podjęła wiele inicjatyw w zakresie działań na rzecz ochrony powietrza. Wskazując główne akcje i sposoby uświadamiania społeczeństwa odnośnie problemów ochrony powietrza należy przede wszystkim wymienić:

1. Regularne publikowanie artykułów dotyczących ochrony powietrza i zasad prawidłowego gospodarowania odpadami w dystrybuowanym do wszystkich budynków mieszkalnych Gminy dodatku miesięcznika „Znad Rudawy” oraz na stronie Urzędu Gminy Zabierzów.
2. Prowadzenie wspólnej kampanii informacyjno-edukacyjnej we współpracy gmin w ramach Stowarzyszenia Metropolia Krakowska (plakaty, ulotki, spoty telewizyjne, banery, reklamy informacyjne).
3. Zawarcie porozumienia z Krakowskim Szpitalem Specjalistycznym im. Jana Pawła II i przeprowadzenie prelekcji dla mieszkańców o wpływie zanieczyszczeń na zdrowie przez lekarzy specjalistów.
4. Zorganizowanie I Zabierzowskich Targów Grzewczych. Celem targów było promowanie ekologicznych systemów grzewczych, odnawialnych źródeł energii i energooszczędności w budynkach mieszkalnych. Mieszkańcy mieli możliwość zapoznania się ze stanowiskami producentów i uzyskania fachowych porad. Prezentowane były nowoczesne kotły grzewcze na paliwa stałe i gazowe.

5. Wyposażenie szkół i przedszkoli na terenie gminy w oczyszczacze powietrza. Łącznie ze środków Gminy zakupionych zostało 16 urządzeń poprawiających jakość powietrza.
6. Organizacja Ekologicznego dnia dziecka, którego tematem wiodącym był problem zanieczyszczenia powietrza.
7. Wsparcie w przeprowadzeniu i organizacji Gminnego Konkursu Ekologicznego SMOG ZMIENÍMY TO, którego głównymi celami było: edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie problematyki zanieczyszczenia powietrza, promowanie działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska, w szczególności powietrza oraz wzrost świadomości dzieci i młodzieży w zakresie problematyki zanieczyszczenia powietrza.
8. Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami regularnie zaprasza uczniów gminy na happeningi i spotkania o tematyce związanej z ochroną powietrza. Prowadzone były także wykłady dla uczniów w zakresie zanieczyszczeń powietrza na sali obrad Rady Gminy Zabierzów.
9. Przedstawiciele gminy Zabierzów są zapraszani na liczne spotkania i konferencje o tematyce ochrony powietrza. Z ostatnich wydarzeń należy wskazać konferencję nt. wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (OZE) w Karniowicach gdzie jednym z prelegentów była Kierownik Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami Urzędu Gminy Zabierzów.

Podsumowując i odnosząc do zarzutów o brak działań - pod względem wymienianych palenisk gmina Zabierzów jest najsprawniej działająca gminą wiejską w województwie małopolskim, a uwzględniając także gminy miejskie plasuje się w ścisłej czołówce województwa.

We wszystkich administrowanych przez gminę Zabierzów budynkach znajdują się ekologiczne źródła ogrzewania – kotły gazowe. Wymiana prywatnych kotłów grzewczych jest niezwykle trudnym zadaniem, przed którym stoją samorządy. Przede wszystkim każda inwestycja jest głęboką ingerencją we własność prywatną właścicieli budynków. Niezbędna jest tutaj pełna współpraca mieszkańców, firm wykonujących instalację nowych kotłów i urzędu gminy. Obecnie nie brakuje jednak chętnych do skorzystania z programów dotacyjnych na obowiązujących warunkach. Głównym problemem jest brak możliwości pozyskania wystarczających środków zewnętrznych na udzielanie dotacji mieszkańcom, bądź też zablokowanie programów dotacyjnych dodatkowymi kryteriami.

Odnosząc się do Państwa postulatów zawartych w zamieszczonej petycji informuję kolejno:

POSTULAT 1 - Określenie planu działania – Realizowany przez Urząd Gminy od roku 2014 r.

W odpowiedzi na wystosowane w petycji postulaty Zabierzowskiego Alarmu Smogowego informuję, że gmina Zabierzów posiada obecnie dwa dokumenty określające działania na rzecz poprawy jakości powietrza tj. Programu Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Zabierzów na lata 2014-2023 oraz Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Zabierzów.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest dokumentem, który został zaktualizowany w maju 2017 r. i zawarte są w nim konkretne, przewidziane do realizacji zadania. Wymiana nieekologicznych palenisk jest w znacznym stopniu finansowana ze środków zewnętrznych pozyskiwanych przez Gminę. Dopisanie kolejnych zadań do uchwalanych dokumentów jest możliwe wyłącznie w przypadku ich pełnego zabezpieczenia finansowego. Obecnie środki finansowe pozyskiwane z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie są rozdzielane corocznie pomiędzy małopolskie gminy. W związku ze zmianami zasad finansowania nie da się przewidzieć ile w kolejnych latach będzie dostępnych środków oraz na jakich zasadach będą one rozdzielane pomiędzy samorządy.

Drugi obecnie prowadzony przez Gminę program dotacyjny jest finansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 – zadanie to zostało ujęte w PGN. Jego realizacja jest przewidywana do końca 2019 r.

W związku z powyższym, w dłuższej perspektywie czasowej nie jest możliwe dokładne wskazanie źródeł finansowania, ani środków które zostaną przyznane Gminie przez instytucje zewnętrzne na realizację programów dotacyjnych. Od dłuższego czasu oczekiwane jest także wprowadzenie programów dotacyjnych ze szczebla centralnego.

Zaplanowanie konkretnej liczby przeprowadzonych inwestycji byłoby możliwe gdyby prowadzone działania były finansowane wyłącznie ze środków własnych budżetu gminy Zabierzów. Jednak ograniczenie źródła finansowania w strategicznych dokumentach do planowanego wkładu własnego Gminy wykazałoby kilkukrotnie mniejszą liczbę możliwych do likwidacji palenisk na paliwa stałe, niż będzie to w praktyce wykonywane.

POSTULAT 2 Zwiększenie środków finansowych – realizowany od roku 2015

Wyjątkowo wysokie środki pieniężne w porównaniu do większości małopolskich gmin, które były pozyskiwane w ostatnich dwóch latach pozwoliły gminie Zabierzów znaleźć się w ścisłej czołówce gmin pod względem wymienianych kotłów węglowych. Związana z tym była także konieczność poniesienia znacznego wkładu własnego, który stanowił do 35% kosztów zadań inwestycyjnych. W latach 2016-2017 zostały wypłacone środki w ramach dotacji w wysokości niemal 3 mln zł, w tym wkład własny Gminy wynosił ponad 1,3 mln zł. W budżecie gminy Zabierzów na rok 2018 została zabezpieczona kwota w wysokości 2 440 000,00 zł na realizację Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Podczas Sesji Rady Gminy Zabierzów z dnia 23 lutego 2018 r. na wniosek Wójta zostały zabezpieczone środki w wysokości 510 tys. na realizację Programu Ograniczenia Niskiej Emisji. W tym wkład własny Gminy będzie wynosił 210 tys. zł, a maksymalna możliwa do pozyskania dotacja z WFOŚiGW wynosi 300 tys. zł. O zwiększeniu środków finansowych decyduje Rada Gminy Zabierzów.

POSTULAT 3 Dotarcie do każdego mieszkańca – realizowane od 2007 r.

Gmina Zabierzów dociera do mieszkańców prowadząc liczne kampanie informacyjno-edukacyjne o tematyce ochrony powietrza. Informacje o zobowiązaniach mieszkańców w zakresie likwidacji starych palenisk były i będą dalej publikowane w dostarczonym do każdego budynku mieszkalnego dodatku do gazety „Znad Rudawy” oraz poprzez inne formy komunikacji. Temat konieczności modernizacji starych kotłowni w Małopolsce jest także poruszany przez media o zasięgu wojewódzkim i krajowym, co niewątpliwie w znacznym stopniu wpływa na świadomość mieszkańców.

Gmina Zabierzów przeprowadziła inwentaryzację źródeł ogrzewania na potrzeby Planu Gospodarki Niskoemisyjnej w 2015 r. W związku z potrzebą zaktualizowania danych oraz z myślą o wymogach narzuconych przez uchwałę antysmogową dla województwa małopolskiego zostało zlecone wykonanie nowej inwentaryzacji. Założonym celem jest dotarcie do każdego budynku na terenie gminy Zabierzów. Obecnie pracownicy Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych w Zabierzowie w ramach odczytu liczników wodomierzy zbierają informacje na temat źródeł ogrzewania. Na tej podstawie zostanie stworzona aktualna struktura źródeł ogrzewania na terenie gminy Zabierzów.

POSTULAT 4 Powstrzymanie palenia śmieci – realizacja ciągła

Wszystkie wyżej wspomniane akcje i podejmowane działania mają także na celu wyeliminowanie spalania odpadów. Nawet jeśli nie są to działania związane bezpośrednio z tym problemem to poprzez uświadamianie mieszkańców w temacie jakości powietrza realizowany jest ten cel.

W poprzednich latach kontrole spalania odpadów na obszarze gminy Zabierzów były prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska i Komisariat Policji w Zabierzowie ze względu na brak straży gminnej. Pod koniec 2017 r. prowadzone były rozmowy pomiędzy Wójtem Gminy Zabierzów i Komendantem Policji w Zabierzowie. Rada Gminy Zabierzów podjęła uchwałę o przekazaniu wsparcia finansowego dla Policji w celu utworzenia dodatkowych patroli kontrolujących paleniska. Na podstawie zawartego na początku 2018 r. porozumienia organizowane są wspólne patrole złożone z pracowników Urzędu Gminy i Komisariatu Policji w Zabierzowie.

Ocena stanu jakości powietrza w Małopolsce wyłącznie przez pryzmat działań Urzędów Gmin i Miast jest niepełnym spojrzeniem na sprawę. Oprócz jednostek samorządowych są także inne instytucje mające znaczący wpływ na ochronę powietrza, są to między innymi: Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii, Ministerstwo Energii, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska i Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. W obecnych realiach, bez wystarczającego wsparcia instytucji i urzędów centralnych problem jakości powietrza nie zostanie wystarczająco szybko rozwiązany.

Władze gminy Zabierzów wielokrotnie postulowały o wprowadzenie rozwiązań, których kompetencje należą do władz centralnych bądź do władz wojewódzkich. **W 2017 r. przyjęte zostały dwie rezolucje w zakresie ochrony powietrza przez Radę Gminy Zabierzów: rezolucja do władz publicznych, dotycząca podjęcia działań na rzecz ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego poprzez prowadzenie polityki energetycznej państwa wspierającej niskoemisyjne ogrzewanie budynków indywidualnych oraz rezolucja adresowana do Marszałka Województwa Małopolskiego, dotycząca podjęcia działań na rzecz ochrony powietrza poprzez zwiększenie środków na realizację**

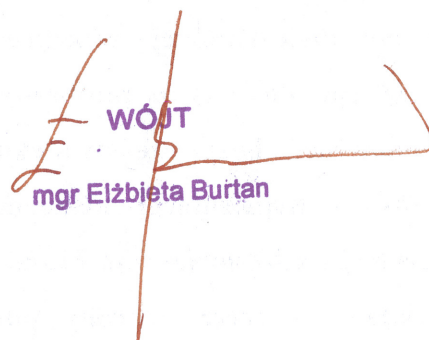
Programu Ograniczenia Niskiej Emisji przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Cieszę się istnieniem organizacji społecznych takich jak Zabierzowski Alarm Smogowy, w związku z czym oczekuję od Państwa konkretnych inicjatyw w postaci:

- 1. Wnioskowania do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie o zwiększenie kwoty na wymianę kotłów węglowych dla gminy Zabierzów,**
- 2. Wnioskowania na szczeblach centralnych, u Prezesa Rady Ministrów, Ministra Środowiska, Ministra Przedsiębiorczości i Technologii i Ministra Energii o**
 - a) obniżenie cen gazu,
 - b) wprowadzenie zakazu sprzedaży flotów i mułów węglowych,
 - c) wprowadzenie certyfikatów jakości węgla,
 - d) utworzenie ogólnopolskich programów dotacyjnych na wymianę kotłów węglowych,
 - e) włączenie gminy Zabierzów do programu pilotażowego termomodernizacji budynków mieszkalnych.

Oczekuję, że Zabierzowski Alarm Smogowy aktywnie włączy się w działania na rzecz jakości powietrza. Tylko konstruktywna i spójna współpraca pozwoli nam uzyskać oczekiwane rezultaty.

Wyrażam głęboką nadzieję, że Zabierzowski Alarm Smogowy skieruje pisma do wyżej wymienionych instytucji. Proszę o przekazanie kopii pism do Urzędu Gminy Zabierzów, zostaną one zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej. Jednocześnie proszę o zamieszczenie naszego pisma na stronie Zabierzowskiego Alarmu Smogowego oraz Krakowskiego Alarmu Smogowego.

WÓJT
mgr Elżbieta Burtan

Otrzymują:

1. Zabierzowski Alarm Smogowy
2. a/a